

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.05.15

**Inventaris van het archief van het College van
Toezicht van het Huis van Bewaring te Strijen, (1849)
1856-1877**

Versie: 06-11-2020

onbekend

Nationaal Archief, Den Haag 1996

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Inhoud.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
ALGEMEEN.....	11
BIJZONDER.....	12

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

College van Toezicht van het Huis van Bewaring te Strijen

Periodisering:

archiefvorming: 1856-1877

oudste stuk - jongste stuk: 1849-1877

Archiefbloknummer:

37190

Omvang:

6 inventarisnummer(s) 0,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

College van Toezicht van het huis van Bewaring te Strijen, 1846-1877

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het College van Toezicht van het huis van Bewaring te Strijen bevat onder ander een kopieboek van uitgegane stukken, de begrotingen over de dienstjaren 1857-1877, rekeningen over de dienstjaren 1857-1876 en een in 1866 opgemaakte inventaris van het aanwezige archief.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

Het archief kent geen materiële beperkingen.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, College van Toezicht van het Huis van Bewaring te Strijen, nummer toegang 3.05.15, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, College Toezicht Huis van Bewaring Strijen, 3.05.15, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

GESCHIEDENIS

Krachtens het Koninklijk Besluit van 22 april 1841, no 80, het zogenaamde Reglement van de Huizen van Bewaring, moest nabij elk Kantongerecht een Huis van Bewaring zijn. Veel van deze kleine gestichten, waarvan de kosten van inrichting en onderhoud voor rekening van de gemeenten kwamen, waren in openbare, gemeentelijke gebouwen ondergebracht. In 1853 waren er 173 van dergelijke Huizen van Bewaring, waarvan er 33 in Huizen van Burgerlijke en Militaire Verzekering en Huizen van Arrest waren ondergebracht.¹ Eén daarvan was het Huis van Bewaring van Strijen, dat samen met het Kantongerecht in het oude Dorpshuis aldaar was gehuisvest. Onderzoek heeft niet kunnen aantonen of deze gevangenis al meteen in 1841 werd ingesteld. De oudst bekende vermelding dateert van 1846². Vanouds was er in het Dorpshuis een gevangenis, "bestaande uit een voorportaal, een groot en twee kleine vertrekken, allen rondom met drie duims eiken planken betimmerd en van twee dubbele deuren voorzien". Hiervan deed in 1847 enkel het grootste vertrek nog dienst als gevangenis van het kanton 's-Gravendeel.³ Behalve 's-Gravendeel, ressorteerden onder dit kanton de gemeenten Strijen, Puttershoek, Maasdam, Mijnsheerenland.

Omstreeks 1870 werd het aantal Huizen van Bewaring vanwege ongeschiktheid en uit bezuinigingsoverwegingen tot 102 gereduceerd. Hoewel de Commissaris des Konings in Zuid-Holland in 1862 reeds van mening was dat het Strijense Huis van Bewaring voor dit doel beslist ongeschikt was, bleef het nog tot 1877 als zodanig in gebruik.⁴ In dat jaar werden er als gevolg van de reorganisatie van de Rechterlijke Macht een aantal Rechtbanken en Kantongerechten ontbonden. Eén van de 27 kantonnale gevangenissen, die toen werden opgeheven, was die van Strijen. Met ingang van 22 mei werd het gesloten en kreeg de cipier eervol ontslag.⁵

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De archiefstukken, die van het College van Toezicht over het Huis van Bewaring van Strijen bewaard zijn gebleven, zijn in 1995 tijdens de inventarisatie van het oud-archief van Oud-Beijerland aangetroffen, wat op zich geen bevreesdheid hoeft te wekken. Kort na de opheffing had de Minister van Justitie het College van Toezicht namelijk laten weten dat de archieven van de opgeheven Huizen van Bewaring moesten worden overgebracht naar het Huis van Bewaring in het kanton waartoe de gemeente behoorde, waartoe het opgeheven huis was gevestigd. In het geval van Strijen moest het dientengevolge naar Oud-Beijerland worden getransporteerd.⁶ Evenals in Strijen was dit ook samen met het Kantongerecht in het Raadhuis gehuisvest. Een situatie, die in

1 Petersen, Gedetineerden onder dak, 225.

2 In de Statistieke tabel van de bevolking der gevangenissen in Nederland over 1846 komt Strijen voor onder de Huizen van Bewaring, die toen voor het eerst in de statistiek waren opgenomen.

3 A.J. van der Aa, Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden, X, Gorinchem z.j. [1847] (herdruk 1979), 779. Daarmee voldeed de kantonnale gevangenis allerm minst aan de in 1858 door A. Grevelinck, Netscher en Pierson gewenste inrichting. Zie: Petersen, Gedetineerden onder dak, 258.

4 Algemeen Rijksarchief (ARA), Archief van het Huis van Bewaring van Strijen, inv.nr. 1., brieven van de Commissaris des Konings d.d. 27 juni, 14 augustus 1862; inv.nr. 2, brief van het College van Toezicht aan A.Th. Winkler te Strijen d.d. 19 december 1862.

5 Zie ARA, Verbalen van het Ministerie van Justitie, 1876-1914, inv.nr. 4349, brief d.d. 14 mei 1877 no. 226 A, en ARA, Archief Huis van Bewaring Strijen, inv.nr. 1, brief van de Commissaris des Konings in Zuid-Holland d.d. 17 mei 1877. Verder: Petersen, Gedetineerden onder dak, 233.

6 ARA, Huis van Bewaring Strijen, inv.nr. 1, brief van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland d.d. 13 augustus 1877 en van het College van Toezicht over het Huis van Bewaring van Oud-Beijerland d.d. 22 augustus 1877.

1861 was begonnen en tot 1882 zou voortduren.⁷ Wellicht dat het Kantongerecht bij de verhuizing in 1882 verzuimde het archief van het Huis van Bewaring van Strijen naar zijn nieuwe huisvesting aan de Steenenstraat mee te nemen.

Zoals gezegd werd het archief tijdens de inventarisatie van het oud-archief van Oud-Bijerland herontdekt en na overleg met de Provinciale Archiefinspectie Zuid-Holland op 28 november 1995 schonk door de burgemeester van Oud-Beijerland aan het Algemeen Rijksarchief geschonken.

De rechtstitel is (nog) onbekend

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

⁷ Kort overzicht van de Geschiedenis der Gebouwen bij het Departement van Justitie in gebruik, met vermelding van de nummers der dossiers waarin de stukken zijn opgenomen (uitgave: Departement van Justitie, z.pl. [’s-Gravenhage], 1912, No. 43, 62.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Uit de in april 1866 opgemaakte inventaris van het archief blijkt dat het hier slechts om een fragment gaat. Er was toen ondermeer nog een notulenboek van het College van Toezicht, dat in december 1857 begon. De correspondentie, die ook toen pas in 1849 en niet in het stichtingsjaar 18?? begon, was vollediger. De begrotingen en rekeningen zijn daarentegen dezelfde als op dat moment.⁸ Hoewel er geen notulenboeken zijn kan men over de inrichting, de bevolking, het personeel, de financiering en dergelijke relatief nog veel in de correspondentie vinden. Hoewel de hoofinspecteur van gevangenen in 1865 had geklaagd over het ontbreken van een inschrijvingsregister voor de gevangenen, werd dit kennelijk ook later niet aangeschaft.⁹

⁸ ARA, Huis van Bewaring Strijen, inv.nr. 6.

⁹ ARA, Huis van Bewaring Strijen, inv.nr. 1, brief van cipier L. van Dienst aan het College van Toezicht d.d. 2 maart 1866.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

ALGEMEEN

1	Ingekomen stukken,
1849, 1856-1877.	1 omslag
2	Kopieboek van uitgegane brieven,
1862-1872.	1 deel

BIJZONDER

3	Begrotingen voor de dienstjaren 1857-1877,
1856-1876.	1 omslag
4	Rekeningen over de dienstjaren 1857-1876,
1858-1877.	1 pak
5	Verklaringen van de secretaris van het College van Toezicht van de aan de cipier
voor verpleegkosten van gevangenen gedane betalingen,
1864-1866.	1 stuk
6	Inventaris van het archief, opgemaakt in april 1866,
1866.
In drievoud.	1 stuk